

сучасних та майбутніх викликів та загроз, з якими стикається і буде стикатися людство у XXI столітті. Ми маємо всі підстави, щоб впровадити подібну систему розвитку лідерства і систему лідерської курсової підготовки на базі гуманітарного інституту Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського, що має стати одним з пріоритетів стратегії розвитку інституту на період до 2025 року.

Бібліографічні посилання:

1. Кринець Л. В. Філософія влади та управління науково-освітнім простором: монографія / Людмила Володимирівна Кринець – К.: Золоті ворота, 2016. – 410 с.
2. Концепція лідерства за стандартами армій країн НАТО (Conception of leadership in accordance with the armies standards of NATO countries) : навчальний посібник / А. Вітченко, Л. Кринець, О. Хміляр та ін. / К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018. – 252 с.
3. Army Leader Development Strategy [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.cape.army.mil/web/character-development-project/repository/alds-2013.pdf>.
4. NATO Code of Conduct [електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nato.int/structur/recruit/info-doc/code-of-conduct.pdf>.
5. Field Manual № 6-22. Leader Development. Headquarters. Departement of the Army. Washington DC, June 2015.

Крупіцька Анастасія Віталіївна,
студентка Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ
З ПРАВ ЛЮДИНИ ЯК ДЖЕРЕЛО АДМІНІСТРАТИВНОГО
ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА**

Такий принцип, як верховенство права, є вагомою складовою адміністративного судочинства. Реалізація даного принципу можлива лише за умови єдності судової практики. Із змісту статті 8 Конституції України випливає те, що в нашій країні діє та застосовується принцип верховенства права, який передбачає, що Основний Закон має вищу юридичну силу, закони та нормативно-правові акти приймаються відповідно до Конституції України, а також повинні чітко відповідати їй [1].

Актуальним питанням сьогодення є застосування рішень Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) як джерело адміністративного процесу в Україні. Визнання та застосування практики ЄСПЛ як джерела права в нашій країні є незвичним та новим феноменом, адже судовий прецедент для нашої держави, як романо-германської сім'ї, зазвичай, не признавався як джерело права. Відповідно до статті 7 Кодексу адміністративного судочинства України джерелом права, що застосовується судом, є також інші правові акти, які прийняті відповідним органом на підставах, у межах повноважень та у спосіб, визначений Конституцією України та законами України [2]. По-

ложення статті 9 Конституції України свідчать про те, що чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, безпосередньо є складовою національного законодавства нашої країни [1]. Основним напрямом діяльності державної влади є забезпечення прав людини, який втілюється через передбачені державним механізмом захисту прав громадян. Коли використані усі способи державного захисту, згідно з положеннями статті 55 Основного Закону кожен має право звернутися за захистом своїх прав та свобод до відповідних іноземних установ або органів міжнародних організацій, членом яких є Україна.

Відтак, 23 лютого 2006 року було прийнято Закон України «Про виконання та застосування практики Європейського суду з прав людини» у якому зазначено, що рішення ЄСПЛ є обов'язковими до виконання нашою державою згідно з ст. 46 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Також у Постанові Пленуму Вищого Адміністративного Суду України від 20 травня 2013 року Про судові рішення в адміністративній справі зазначено, що в мотивувальній частині рішення доцільно буде посилалися на рішення ЄСПЛ [3].

А отже, вищевикладене доводить те, що рішення ЄСПЛ вважаються вагомою формою роз'яснення основоположних прав людини, котрі закріплені та гарантовані Конвенцією, яка є важливою складовою національного законодавства та має застосовуватися поряд із ним.

Суди повинні належним чином та об'єктивно посилалися на рішення Європейського Суду з прав людини при вирішенні кожної справи. А отже, постає питання конкретизації критеріїв щодо доцільного посилання на такі рішення. Дуже гарно зазначив такі критерії В. Павлюк, визначивши, що застосування Конвенції та рішення Суду буде доцільне за таких вимог: при невідповідності національного законодавства із Конвенцією; при наявності правових прогалин у чинному національному законодавстві нашої країни, що стосуються прав та свобод громадянина, які передбачені Конвенцією; для більш якісного розуміння положень національного законодавства, яким було завдано змін чи доповнень, безпосередньо на підставі рішень Європейського Суду з прав людини; задля втілення важливих принципів Конвенції, таких як верховенство права, справедливість, справедлива сатисфакція, адже у нашому законодавстві це є досить модернізованими категоріями [4].

У статті О. Сидоренко можна побачити, що її позиція щодо рішень ЄСПЛ є позитивною, та на її думку рішення можна сприймати як форму трактування основоположних прав людини, які закріплені Конвенцією, яка у свою чергу, є складовою національного законодавства, а отже, – джерелом законодавчого правового регулювання та правозастосування в нашій країні [5].

Застосування практики ЄСПЛ в адміністративному судочинстві є важливою та актуальною, через реформування системи адміністративного судочинства та намагання зрівнятися із європейськими правовими стандартами та

основними принципами.

Україна, як учасниця Конвенції, має за необхідне використовувати такі прецеденти під час застосування положень Конвенції, адже це є вагомою вимогою реалізації взятих на себе міжнародних зобов'язань. Як наслідок, рішення Європейського Суду з прав людини наповнюються деякими можливостями відповідно до внутрішньодержавної імплементації Конвенції.

Варто зазначити, що при розгляді справ, адміністративні суди використовують положення Конвенції та практику Європейського Суду з прав людини безпосередньо як джерело права. При цьому, є сам факт застосування практики з прав людини, а не лише рішення з приводу України. А отже, можемо стверджувати, що в національному законодавстві немає диспозиції, котра не дозволяє використовувати на практиці рішення чи то постанови ЄСПЛ стосовно справ інших країн.

На думку В. Кононенко, законодавцю слід визначити співвідношення європейського прецедентного права із Основним Законом нашої країни, як, наприклад, це зробив Суд ФРН у своєму рішенні та зазначив, що прецедентне право Суду служить як допоміжний засіб під час тлумачення та визначення змісту і обсягу основних прав людини. Прецеденти ЄСПЛ несуть від Конвенції похідний характер, хоча значно доповнюють її зміст.

Враховуючи це, варто розташувати ці акти в системі національного права за юридичною силою саме після міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Отже, підсумовуючи вищевикладене, варто підкреслити, що питання застосування практики Європейського Суду з прав людини є доволі дискусійним та замало дослідженим. Рішення ЄСПЛ мають застосовуватися державними судами при реалізації судочинства з метою удосконалення єдності судової практики безпосередньо із відповідністю до міжнародних стандартів. При забезпеченні якісного на неупередженого правосуддя на державному рівні, можна зменшити чисельність заяв що надходять до ЄСПЛ від громадян нашої країни, підвищити авторитет України як могутньої, правової держави та підвищити довіру громадян до національного судочинства.

Бібліографічні посилання:

1. Конституція України : офіц. текст прийнятий на 5 сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. (із зм. і доп.). – Редакція від 21.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Кодекс Адміністративного Судочинства України: Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005. – Редакція від 04.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
3. Пленум Вищого Адміністративного Суду України Постанова № 7 Про судові рішення в адміністративній справі від 20.05.2013. Поточна редакція Документ v0007760-13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007760-13>
4. Ісмайлов К.Ю. Вплив рішень Європейського Суду з прав людини на систему джерел права України: наукова стаття. Держава і право, 2011. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/32817/11-Ismaylov.pdf?sequence=1>

5. Сидоренко О.О. Рішення Європейського Суду з прав людини як джерело права України: наукова стаття. Харків: Право, 2015. URL: <file:///localhost/Users/nastiakrupa/Downloads/rishennyu-evropeyskogo-sudu-z-prav-lyudini-yak-dzherelo-prava-ukrayini.pdf>

Kuzmenko Olena Oleksiivna,
senior lecturer of
SI “Dnipropetrovsk medical academy
of Health Ministry of Ukraine”

FIRST-YEAR STUDENTS’ SOCIAL ADAPTATION IN HIGH EDUCATIONAL MEDICAL INSTITUTIONS

The most important social requirement for the higher educational establishments is the focus of education is not only on the adoption of specific volume of professional knowledge, but also on the development of student's personality, successful socialization in society and actively adaptation to the conditions of the labor market. For educational system the main problem is teaching students how to adapt in university. From the success of educational adaptation undergraduate university largely depends on the further professional career and personal development of the future specialist.

The object of research is a medical universities as a environment of students adaptation. Subject of research is a first year student of medical university, as a subject of psychological adaptation.

Psychological adaptation is a process of psychological positioning of the individual in the social system, socio-psychological and professionally - activity-related relationships, and compliance of the relevant roles and functions in certain social groups. Psychological adaptation is currently an important social criterion for evaluating of the possibility of the person in system of different social relations.

Psychological adaptation of the person is a two-way process of interaction. During this process, there are various changes in personality and in the environment directly surrounding a person. The adaptation process is a restoration of internal harmonic of sensations and emotions with the outside world [1].

At the biological level the psychological adaptation depends from the condition of the nervous system and its ability to regulate the processes of inhibition and excitation. Temperaments, instincts, emotions, mental abilities often refer to congenital foundations of adaptability. Prolonged emotional load, lack of rest and recovery, as a rule, ends the depletion of the physiological resources of regulation and reduction of adaptive properties of the nervous system. [2].

Students are a social group that is exposed to stress and exhaustion of different types (mental, emotional, and physical) in a sufficiently high extent. Particularly large nerve loads experiencing students of medical universities, as they have a great responsibility, responsibility for human life. Also students-physicians